

Bilgisayar Nedir? Donanım ve Yazılım

Bilgisayar; aritmetiksel veya mantıksal işlemleri yapabilen, bilgi üretebilen ve kendisine aktarılan bilgileri saklayabilen elektronik bir üründür.

+ Aritmetiksel işlemler

Toplama, çıkarma, çarpma, bölme gibi işlemler

Mantıksal işlemler

Büyüktür, küçüktür, eşittir, sıralama gibi işlemler

Donanım

Bilgisayarın elle tutulup gözle görülebilen bütün fiziksel parçalarıdır.

Yazılım

Bilgisayarın bütün donanımlarının kullanılmasını ve yönetilmesini sağlayan programlardır.

Donanım ve yazılım **birlikte** çalışır. *Yazılımı gelecek hafta ayrıntılı öğreneceğiz.*

İç Donanım ve Dış Donanım

İç donanım birimleri bilgisayarın içinde yer alan ve anakarta doğrudan ya da kabloyla bağlı olan birimlerdir. **Dış donanım birimleri** bilgisayara kablolu ya da kablosuz olarak dışarıdan bağlı olan giriş, çıkış ve depolama araçlarıdır.

Güç kaynağı Bilgisayar gibi elektrikle çalışan aletlere güç sağlar.

İşlemci Bilgisayardaki tüm işlemleri kontrol eder ve yönetir; bilgisayarın beyni gibidir.

Anakart Tüm donanım birimleri arasında iletişimi sağlayan temel parçadır.

Sabit disk Verilerin kalıcı olarak depolanmasını sağlar.

RAM bellek

Bilgilerin geçici olarak tutulduğu bellektir; bilgisayar kapanınca silinir.

Ses ve ekran kartı

Anakarta takılır. Ekran kartı ekrana görüntü aktarılmasını sağlar.

Ekran

Yapılan tüm işlemlerin görüntülendiği donanımdır; ekran kartına bağlıdır.

Klavye ve fare

Yazı yazmamızı, bilgisayarı kullanmamızı ve komut girişi yapmamızı sağlar.

Yazıcı

Hazırlanan belgeleri kâğıda aktarır.

Hoparlör, kulaklık

Bilgisayardaki sesin dışarıya aktarılmasını sağlar.

Tarayıcı

Belge veya dokümanları bilgisayar ortamına aktarır.

Birimler Nasıl Birlikte Çalışır?

Dosyalar **depolama** birimine kaydedilir ve oradan tekrar açılır.

Örnek: Klavyede A tuşuna basarız → işlemci bu bilgiyi işler → ekranda A harfi görünür.

Giriş, Çıkış ve Hem Giriş Hem Çıkış Birimleri

Bilgisayarın dış donanımları özelliklerine göre giriş ve çıkış birimleri olarak adlandırılır.

Giriş birimleri

Bilgisayara dışarıdan bilgi veya komut girişi yapılmasını sağlar; ses, komut, resim gibi bilgileri gönderir. Örnek: klavye, fare, tarayıcı, mikrofon, kamera.

Çıkış birimleri

Bilgisayardan dışarıya bilgi çıkışı yapılmasını sağlar; ses, görüntü, yazı gibi bilgileri dışarı aktarır. Örnek: ekran, yazıcı, hoparlör, kulaklık.

Hem giriş hem çıkış

İçerisine bilgi kaydedilen depolama birimleri: bunlara dosya aktarıldığında çıkış, bunlardan dosya alındığında giriş birimi olarak kabul edilir. Örnek: flash bellek, CD/DVD, sabit disk, harici hard disk, hafıza kartı, dokunmatik ekran, mikrofonlu kulaklık.

Klavye ve Fare

Fare: İşaretçiyi hareket ettirir. **Sol tuş** seçme ve tıklama içindir (çift tıklama açar, basılı tutunca sürükler); **sağ tuş** kısayol menüsünü açar; **orta tuş (tekerlek)** çevrilince sayfayı kaydırır, basılınca orta tuş olarak çalışır.

Klavyedeki tuş grupları: yazı tuşları (harf, rakam, noktalama), özel tuşlar, fonksiyon tuşları (F1-F12), yön tuşları, düzenleme tuşları (Insert, Delete, Home, End, Page Up, Page Down) ve sayısal tuş takımı.

Esc işlemi iptal eder

Shift basılı tutunca büyük harf

Ctrl kısayollar: Ctrl + C, Ctrl + V

Caps Lock bütün harfler büyük

Enter alt satır, onaylama

Geri Sil soldaki harfi siler

Boşluk kelimeler arası boşluk

Tab sonraki kutucuğa geçer

Bit, Bayt ve Veri Boyutu Birimleri

Bit bilgisayardaki en küçük veri birimidir; değeri 0 ya da 1 olur. **8 bit = 1 bayt** eder. Bir harf yaklaşık 1 bayt yer kaplar.

Küçükten büyüğe: bit → bayt → kilobayt (KB) → megabayt (MB) → gigabayt (GB) → terabayt (TB). Bayttan sonra her birim bir öncekinin **1024** katıdır (1 KB = 1024 bayt).

Bir fotoğraf ≈ birkaç MB · Bir film ≈ birkaç GB.
Fotoğraf ne kadar net ve ayrıntılıysa dosya boyutu o kadar büyür.

Depolama Birimleri

Sabit disk (HDD) İçinde dönen disk vardır. Kapasitesi çok büyüktür, SSD'ye göre yavaştır. Çok sayıda dosyayı saklamak için kullanılır.

SSD Dönen parçası yoktur, çok hızlıdır. Bilgisayarın ve programların hızlı açılmasını sağlar.

USB bellek Küçük ve taşınabildir. Dosyaları bir bilgisayardan diğerine taşımak için kullanılır.

Bulut depolama Dosyaları internette saklar. İnternete bağlı her cihazdan dosyalara ulaşılır ve dosyalar paylaşılabılır.

Depolama birimleri **hız, kapasite ve kullanım amacı** bakımından birbirinden farklıdır. Depolama birimlerindeki dosyalar bilgisayar kapansa da silinmez.